

EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 28.11.2013.
COM(2013) 813 final

2013/0402 (COD)

Priekšlikums

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA

**par neizpaužamas zinātnības un uzņēmējdarbības informācijas (komercnoslēpumu)
aizsardzību pret nelikumīgu iegūšanu, izmantošanu un izpaušanu**

(Dokuments attiecas uz EEZ)

{SWD(2013) 471 final}

{SWD(2013) 472 final}

{SWD(2013) 493 final}

PASKAIDROJUMA RAKSTS

1. PRIEKŠLIKUMA KONTEKSTS

Eiropa ir spēcīga zinātnes un inovācijas jomā, un tai ir potenciāls kļūt par pasaules līderi. Centieni panākt kvalitatīvu zinātnei nav tikai pētnieku mērķis, bet sniedz būtiskus ieguvumus sabiedrībai un privātpersonām. Tomēr vispārējai pētniecībai un izstrādei ES uzņēmumi nav pietiekams virzītājspēks, salīdzinot ar dažiem lielākajiem tirdzniecības partneriem, īpaši ASV un Japānu. Neoptimāls uzņēmumu ieguldījums pētniecībā un izstrādē negatīvi ietekmē jaunu produktu, procesu, pakalpojumu un zinātnes ieviešanu.

Līdz ar to ir vēlams uzlabot nosacījumus novatoriskai uzņēmējdarbībai. Kā daļu no savas plašākas stratēģijas "Eiropa 2020" Komisija ir apņēmusies izveidot Inovācijas savienību, lai aizsargātu ieguldījumus zināšanu bāzē, samazinātu sadrumstalotību, kas izmaksā dārgi, un padarītu Eiropu par vietu, kas ir labvēlīga inovācijai. Videi, kas veicina inovāciju, būtu jo īpaši jārosina lielāks privātā sektora ieguldījumu apjoms pētniecībā un izstrādē, īstenojot vērienīgāku, tostarp pārrobežu sadarbību pētniecībā un izstrādē un izmantojot tehnoloģiju attīstību starp universitātēm un rūpniecības uzņēmumiem, atklātu inovāciju un ļaujot labāk novērtēt intelektuālo īpašumu ("IP"), lai uz pētniecību orientētiem un novatoriskiem tirgus dalībniekiem uzlabotu piekļuvi riska kapitālam un finansējumam. Šādu mērķu sasniegšana vienīgi valsts līmenī nav pietiekama un radītu neefektīvu centienu dubultošanu Savienībā.

Krasi samazinātas darījumu izmaksas digitālajā ekonomikā ir radījušas jaunus sadarbības veidus ar atklātu zinātnei un atklātu inovāciju, kā rezultātā bieži rodas jauni uzņēmējdarbības modeļi, kuri izmanto kopīgi radītās zināšanas. Tomēr intelektuālā īpašuma tiesības ("IPR") ir būtiska inovācijas politikas daļa. Intelektuālā īpašuma tiesības nodrošina veidu, kādā novatori un ideju radītāji var iegūt īpašumtiesības uz savu centienu rezultātiem, kas būtībā ir nemateriāli, tādējādi nodrošinot nepieciešamos stimulus investīcijām jaunos risinājumos, izgudrojumos un zinātnē. Ar intelektuālā īpašuma tiesībām parasti aizsargā jaunradi vai izgudrojumus, taču tām ir ierobežota piemērošanas joma.

Pētniecības un kreativitātes procesā tiek apkopota un attīstīta svarīga informācija, pakāpeniski veidojot zināšanas, kam ir būtiska ekonomiska vērtība, kas bieži vien nekvalificējas aizsardzībai, pamatojoties uz intelektuālā īpašuma tiesībām, bet kas ir vienlīdz svarīga inovācijai un uzņēmumu konkurētspējai kopumā. Tā kā ir nepieciešams glabāt noslēpumā intelektuālo īpašumu, lai nodrošinātu šādus līdzekļus un piesaistītu finansējumu un investīcijas, uzņēmumi, laboratorijas, universitātes, kā arī individuāli novatori un ideju radītāji attiecībā uz vērtīgu informāciju izmanto visbiežāk izmantoto un senāko vērtīgas informācijas aizsargāšanas veidu: konfidencialitāti.

Tā kā pētniecību veido iepriekšējs darbs, dalīšanās ar zināšanām un jauni atklājumi ir nozīmīgs atbalsts turpmākām inovācijām. Atkarībā no novatora uzņēmējdarbības modeļa ir gadījumi, kad konfidencialitāte var būt nepieciešamais pamats, uz kura var balstīt intelektuālo īpašumu, lai to varētu izmantot inovācijai un lielākai konkurētspējai. Visu intelektuālo īpašuma tiesību pamatā ir noslēpums. Rakstnieki neatklāj scenāriju, pie kā strādā (nākotnes autortiesības), automobiļu ražotāji nēlaiž apgrozībā jauna modeļa pirmās skices (nākotnes dizainprojekts), uzņēmumi neatklāj savu tehnoloģisko eksperimentu provizoriskos rezultātus (nākotnes patents), uzņēmumi neizpauž informāciju par jauna zīmola produkta laišanu apgrozībā (nākotnes preču zīme), u.c.

Juridiskajā terminoloģijā informācija, kas ir konfidenciāla, lai saglabātu konkurences ieguvumus, tiek definēta kā "komercnoslēpums", "neizpaužama informācija", "konfidenciāla komerciālā informācija" vai "slepna zinātība". Uzņēmumi un akadēmiskās aprindas reizēm izmanto citus jēdzienus, piemēram, "aizsargāta zinātība" vai "aizsargāta tehnoloģija".

Komercnoslēpumi ir arī vienlīdz svarīgi, lai aizsargātu ar tehnoloģijām nesaistītas inovācijas. Pakalpojumu sektori, kas veido aptuveni 70 % no ES IKP, ir ļoti dinamiski, un šī dinamika ir atkarīga no novatoriskas zinātnības radīšanas. Tomēr pakalpojumu sektors nav tik ļoti atkarīgs no tehnoloģiskiem procesiem un produktu inovācijas (ko aizsargā patenti) kā ražošanas nozare. Šajā ES ekonomikas galvenajā daļā konfidencialitāti izmanto, lai izveidotu un izmantotu tā saukto “vieglo” inovāciju konkurētspējai, aptverot dažādas stratēģiskas komercinformācijas izmantošanu un pielietošanu, kas nav tikai tehnoloģiskas zināšanas, piemēram, informācija par klientiem un piegādātājiem, uzņēmējdarbības procesiem, uzņēmējdarbības plāniem, tirgus izpēti, u.c.

Ekonomisti ir vienprātīgi, ka uzņēmumi, neatkarīgi no to lieluma, uzskata, ka komercnoslēpumi ir vismaz tik pat vērtīgi, cik pārējie intelektuālā īpašuma veidi. Komercnoslēpumi ir jo īpaši svarīgi maziem un vidējiem uzņēmumiem (MVU) un jaundibinātiem uzņēmumiem, jo tiem bieži nav specializētu cilvēkresursu un pietiekamu finanšu līdzekļu, lai ievērotu, pārvaldītu, īstenotu un aizsargātu intelektuālā īpašuma tiesības.

Lai arī komercnoslēpumi nav aizsargāti kā klasiskās intelektuālā īpašuma tiesības, tie tomēr ir svarīgs papildu instruments nepieciešamajai intelektuālo resursu aizsardzībai, kas ir 21. gadsimta uz zināšanām balstītas ekonomikas virzītājspēki. Komercnoslēpuma turētājam nav ekskluzīvu tiesību pār informāciju, ko ietver komercnoslēpums. Tomēr lai veicinātu ekonomiski efektīvu un uz konkurenci vērstu procesu, ir pamatoti noteikt ierobežojumus komercnoslēpumu izmantošanai gadījumos, ja trešā puse negodīgā veidā no komercnoslēpuma turētāja ir ieguvusi svarīgu zinātību vai informāciju. Novērtējumu par to, vai šādi ierobežojumi ir nepieciešami, un cik lielā mērā, katrā atsevišķā gadījumā sniedz tiesu iestādes.

Tas nozīmē, ka konkurentiem ir iespējams un tie ir jārosina attīstīt un izmantot tādus pašus, līdzīgus vai alternatīvus risinājumus, tādējādi konkurējot inovācijā, bet tie nedrīkst krāpt, zagt vai maldināt, lai iegūtu konfidenciālu informāciju, ko izstrādājuši citi.

Lai arī zināšanu un informācijas attīstība un pārvaldība ir kļuvusi aizvien svarīgāka ES ekonomikas rezultātiem, pastāv un turpina pieaugt vērtīgas neizpaužamas zinātnības un informācijas (komercnoslēpuma) pakļautība zādzībai, spiegošanai vai citām nelikumīgas piesavināšanās metodēm (globalizācijas, ārpakalpojumu izmantošanas, garāku piegādes ķēžu, lielāka IKT izmantojuma dēļ, u.c.). Pieaug arī risks, ka zagtus komercnoslēpumus izmanto trešajās valstīs, lai ražotu pārkāpuma preces, kuras pēc tam konkurē ES ar tā ražotāja precēm, kas kļuvis par nelikumīgas piesavināšanās upuri. Tomēr tiesiskā regulējuma pašreizējā dažādība un sadrumstalotība attiecībā uz komercnoslēpumu aizsardzību pret to nelikumīgu iegūšanu, izmantošanu vai izpaušanu, vājina pārrobežu pētniecību un attīstību un inovatīvu zināšanu apriti, apdraudot Eiropas uzņēmumu spējas reaģēt uz negodīgiem uzbrukumiem to zinātnībai.

Intelektuālā īpašuma infrastruktūras optimizācija ir svarīgs Inovācijas savienības pīlārs, un šajā kontekstā Komisija 2011. gada maijā pieņēma visaptverošu stratēģiju par intelektuālo īpašumu, apņemoties izskatīt komercnoslēpumu aizsardzību¹. Šis priekšlikums ir vēl viens paveiktais darbs saistībā ar apņemšanos izveidot intelektuālā īpašuma vienoto tirgu.

¹ COM(2011)287.

2. APSPRIEŠANĀS AR IEINTERESĒTAJĀM PERSONĀM UN IETEKMES NOVĒRTĒJUMU REZULTĀTI

2.1. Sabiedriskā apspriešana

Šīs iniciatīvas pamatā ir novērtējums par to, cik svarīgi ir komercnoslēpumi inovācijai un uzņēmumu konkurētspējai, par apmēru, kādā šādos noslēpumus izmanto, to nozīmi un attiecībām ar intelektuālā īpašuma tiesībām zināšanu un nemateriālo aktīvu radīšanā un ekonomiskajā izmantošanā, kā arī attiecīgo tiesisko regulējumu. Šie novērtējumi tika veikti, pasūtot divus ārējus pētījumus un plaši apspriežoties ar ieinteresētajām personām.

Pirmajā pētījumā (publicēts 2012. gada janvārī) sniegts tiesiskā regulējuma salīdzinājums attiecībā uz aizsardzību pret komercnoslēpumu piesavināšanos dažādās ES dalībvalstīs. Otrajā pētījumā, kas publicēts 2013. gada maijā, ir novērtēti komercnoslēpumu ekonomiskie pamati un aizsardzība pret to piesavināšanos un turpmāk analizēta komercnoslēpumu tiesiskā aizsardzība visā ES. Tajā apstiprināts, ka pastāvošajai aizsardzībai pret komercnoslēpumu piesavināšanos ir sadrumstalots un dažāds raksturs visā Savienībā, un tiek uzskatīts, ka tā kopumā ir neskaidra un rada nevajadzīgas izmaksas un riskus. Pētījumā tika secināts, ka efektīva sistēma, lai sasniegtu rezultātus pētniecības un izstrādes jomā, ir priekšnoteikums uzņēmumiem ieviest jauninājumus, un ka elastība, ko piedāvā efektīva palāušanās uz komercnoslēpumu, labi atbilst veidam, kādā notiek inovācija mūsdienu uzņēmējdarbības vidē. Tajā secināts, ka komercnoslēpumu regulējošo tiesību aktu saskaņošana ES uzlabotu uzņēmumu apstākļus attīstīt novatoriskas zināšanas, ar tām apmainīties un tās izmantot.

Ieinteresēto personu viedokļus apkopoja 3 kārtās. Pirmkārt, pilsoniskā sabiedrība, nozare, akadēmiskās aprindas un valsts iestādes šo jautājumu apsprieda Komisijas organizētā konferencē, kas notika 2012. gada jūnijā.

Otrkārt, pēc tam saistībā ar 2. pētījumu 2012. gada novembrī tika sākts apsekojums par komercnoslēpumu izmantošanu, ar to saistītajiem riskiem un tiesisko aizsardzību. Tika aptaujāta reprezentatīva uzņēmumu kopa visā ES, tostarp MVU, kuri veidoja 60 % no šīs kopas. Pavisam tika saņemtas 537 atbildes. Kopumā 75 % respondentu uzskatīja, ka komercnoslēpumi ir stratēģiski svarīgi uzņēmuma izaugsmei, konkurētspējai un rezultātiem inovācijas jomā. Apsekojumā secināja, ka pēdējo 10 gadu laikā aptuveni katrs piektais respondents ES saskārās ar vismaz vienu piesavināšanās mēģinājumu, turpretim gandrīz katrs otrais respondents no pieciem apgalvoja, ka tajā pašā laikposmā komercnoslēpumu piesavināšanās risks ir palielinājies. Divi no trim respondentiem puda atbalstu ES legīslatīva akta priekšlikumam.

Treškārt, no 2012. gada 11. decembra līdz 2013. gada 8. martam Komisijas dienesti veica atklātu sabiedrisko apspriešanu, koncentrējoties uz iespējamajiem politikas risinājumiem un to ietekmi. Tika saņemtas 386 atbildes, vairums no atsevišķiem pilsoņiem (galvenokārt no vienas dalībvalsts) un uzņēmumiem. 202 respondenti norādīja, ka ES būtu jārisina jautājums par tiesisko aizsardzību pret komercnoslēpumu piesavināšanos. Tomēr viedokļi, ko puda divas galvenās respondentu grupas (pilsoņi un uzņēmumi) krasi atšķīrās. Trīs no četriem pilsoņiem uzskata, ka komercnoslēpumi ir mazsvarīgi pētniecībai un attīstībai un ka komercnoslēpumu pašreizējā tiesiskā aizsardzība ir pārmērīga, un 75 % respondentu neredz nepieciešamību pēc ES rīcības. Turpretim respondenti uzņēmumi uzskata, ka komercnoslēpumi ir ļoti svarīgi pētniecībai un attīstībai un to konkurētspējai. Būtisks vairākums uzskata, ka pašreizējā aizsardzība ir vāja, īpaši pārrobežu līmenī, un norāda, ka atšķirībām starp valstu tiesiskajiem regulējumiem ir negatīva ietekme, piemēram, augstāks uzņēmējdarbības risks dalībvalstīs un vājāka aizsardzība, mazāk stimulu uzņemties pārrobežu pētniecību un izstrādi un lielāki izdevumi preventīviem pasākumiem, lai aizsargātu informāciju.

2.2. Ietekmes novērtējums

Ietekmes novērtējums norādīja uz valstu atšķirībām komercnoslēpumu aizsardzības jomā: dažu dalībvalstu tiesību aktos komercnoslēpums ir definēts vai precizēts, kad tas būtu jāaizsargā; ne visos gadījumos attiecībā uz pārkāpējiem ir pieejami rīkojumi par pretlikumīgas darbības pārtraukšanu; tradicionālie noteikumi par zaudējumu aprēķināšanu bieži ir nepiemēroti komercnoslēpumu piesavināšanās gadījumiem, un alternatīvas metodes (piemēram, autoratlīdzības summa, kas būtu jāmaksā saskaņā ar licences līgumu) nav pieejamas visās dalībvalstīs; un ne visās dalībvalstīs krimināltiesību aktos ir ietverti noteikumi par komercnoslēpumu zādzību. Turklāt daudzās dalībvalstīs nav noteikumu, ar ko aizsargā komercnoslēpumus tiesvedības laikā, tādējādi kavējot komercnoslēpumu piesavināšanās upurus vērsties tiesā, lai saņemtu tiesisko aizsardzību.

Tā rezultātā ir radušās divas būtiskas problēmas.

- Neoptimāli stimuli pārrobežu novatoriskām darbībām. Ja komercnoslēpumi ir pakļauti piesavināšanās riskam un nepastāv efektīva tiesiskā aizsardzība, tiek ietekmēti stimuli sākt inovāciju (tostarp pārrobežu mērogā), jo i) ir sagaidāma zemāka tādas inovācijas vērtība, kas balstās uz komercnoslēpumiem, un augstākas tās aizsardzības izmaksas; ii) daloties ar komercnoslēpumiem, ir lielāks uzņēmējdarbības risks. Piemēram, 40 % ES uzņēmumu atturētos no dalīšanās ar komercnoslēpumiem ar citām pusēm, jo tie baidās zaudēt šādas informācijas konfidencialitāti, ko var radīt tās nepareiza izmantošana vai izpaušana bez uzņēmumu piekrišanas. Tas kavē inovāciju un, jo īpaši, sadarbību pētniecības jomā un atklātu inovāciju, kurai nepieciešams, lai ar vērtīgu informāciju dalītos daudzi uzņēmējdarbības un pētniecības partneri.
- Uz komercnoslēpumu balstītas konkurētspējas priekšrocības ir apdraudētas (vājāka konkurētspēja): sadrumstalota tiesiskā aizsardzība ES negarantē līdzīgu aizsardzības tvērumu un tiesiskās aizsardzības līmeni iekšējā tirgū, tādējādi pakļaujot riskam uz komercnoslēpumu balstītas konkurētspējas priekšrocības un apdraudot komercnoslēpumu īpašnieku konkurētspēju. Piemēram, Eiropas ķīmiskā rūpniecība, kas lielākoties balstās uz procesa inovāciju, ko nodrošina komercnoslēpumi, lēš, ka komercnoslēpuma piesavināšanās bieži varētu nozīmēt apgrozījuma samazinājumu līdz 30 % apmērā.

Šīs iniciatīvas mērķis ir nodrošināt, lai Eiropas uzņēmumu un pētniecības iestāžu konkurētspēja, kuras pamatā ir neizpaužama zinātība un uzņēmējdarbības informācija (komercnoslēpumi), tiktu pienācīgi aizsargāta un uzlabot apstākļus/regulējumu inovācijas attīstībai un izmantošanai un zināšanu nodošanai iekšējā tirgū. Jo īpaši, tās mērķis ir uzlabot komercnoslēpuma tiesisko aizsardzību pret piesavināšanos visā iekšējā tirgū.

Attiecībā uz konkrēto problēmu tika izskatīti šādi iespējamie risinājumi.

- Saglabāt līdzšinējo situāciju.
- Sniegt informāciju un vairot izpratni par valsts pasākumiem, procedūrām un aizsardzības līdzekļiem, kas ir pieejami pret komercnoslēpumu piesavināšanos.
- Valsts civiltiesību aktu konverģence attiecībā uz komercnoslēpumu piesavināšanās nelikumību (bet noteikumus par aizsardzības līdzekļiem un komercnoslēpumu konfidencialitātes saglabāšanu tiesvedības laikā nolems valsts līmenī).
- Valsts civiltiesību aktu aizsardzības līdzekļu konverģence attiecībā uz komercnoslēpumu piesavināšanos un noteikumi par komercnoslēpumu konfidencialitātes ievērošanu tiesvedības laikā un pēc tam (papildus 3. risinājumam).

- Valsts krimināltiesību aktu konverģence papildus civiltiesību aktu konverģencei (4. risinājums), tostarp noteikumi par minimālajiem kriminālsodiem.

Ietekmes novērtējumā tika secināts, ka 4. risinājums būtu proporcionāls un vislabāk atbilstu noteikto mērķu sasniegšanai.

Attiecībā uz ietekmi civiltiesību aktu aizsardzības līdzekļu konverģence ļautu novatoriskiem uzņēmumiem efektīvāk aizsargāt savus likumīgos komercnoslēpumus visā ES. Arī, ja komercnoslēpumu īpašnieki varētu paļauties uz konfidencialitāti tiesvedības laikā, tie būtu vairāk ieinteresēti vērsties pēc tiesiskās aizsardzības pret iespējamajiem zaudējumiem, ko rada komercnoslēpumu piesavināšanās. Lielāka tiesiskā noteiktība un tiesību aktu konverģence veicinātu tādu inovāciju vērtības palielināšanos, ko uzņēmumi cenšas aizsargāt kā komercnoslēpumus, jo tiktu samazināts piesavināšanās risks. Pozitīvas ietekmes uz iekšējā tirgus darbību rezultātā uzņēmumi, jo īpaši MVU, un pētnieki spēs labāk izmantot savas novatoriskās idejas, sadarbojoties ar vislabākajiem partneriem visā ES, tādējādi palīdzot palielināt privātā sektora ieguldījumu pētniecībā un attīstībā iekšējā tirgū. Tajā pašā laikā nevajadzētu rasties konkurences ierobežojumiem, jo netiek piešķirtas ekskluzīvas tiesības un jebkurš konkurents var izvēlēties neatkarīgi iegūt zināšanas, kuras aizsargā komercnoslēpums (tostarp, izmantojot reverso inženieriju). Līdzīgi, nevajadzētu būt negatīvai ietekmei uz augsti kvalificēta darbaspēka (kam ir piekļuve komercnoslēpumiem) pieņemšanu darbā un mobilitāti iekšējā tirgū. Laika gaitā tam būtu pozitīvi jāietekmē ES ekonomikas konkurētspēja un izaugsme. Šai iniciatīvai nav negatīvas ietekmes uz pamattiesībām. Jo īpaši, šī iniciatīva veicinās tiesības uz īpašumu un tiesības veikt uzņēmējdarbību. Attiecībā uz piekļuvi dokumentiem tiesvedībā ir ieviesti aizsardzības pasākumi, lai aizsargātu tiesības uz aizstāvību. Šī iniciatīva arī ietver aizsardzības pasākumus, lai nodrošinātu, ka ir garantētas tiesības uz vārda un informācijas brīvību.

Šī iniciatīva atbilst starptautiskajām saistībām (piemēram, Līgumam par intelektuālā īpašuma tiesību komercaspektem (*TRIPS* līgums)). Lielākajiem tirdzniecības partneriem šajā jautājumā ir ieviesti līdzīgi tiesību akti.

3. PRIEKŠLIKUMA JURIDISKIE ASPEKTI

Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 114. pantā paredzēti tiesiskais pamats ES noteikumu pieņemšanai, ar ko saskaņo valsts tiesību aktus, ja tas ir nepieciešams iekšējā tirgus vienmērīgai darbībai. Šā priekšlikuma mērķis ir izveidot pietiekamu un salīdzinošu tiesiskās aizsardzības līmeni visā iekšējā tirgū attiecībā uz komercnoslēpuma piesavināšanos (vienlaikus nodrošinot pietiekamus aizsardzības līdzekļus, lai novērstu ļaunprātīgu rīcību). Attiecībā uz komercnoslēpumu aizsardzību pret piesavināšanos esošie valsts tiesību akti piedāvā nevienlīdzīgu aizsardzības līmeni visā ES, un tas apdraud iekšējā tirgus vienmērīgu darbību informācijas un zinātnības jomā. Patiešām, lai tā īstenotu savu potenciālu kā ekonomisks aktīvs, vērtīgai informācijai (piemēram, ražošanas procesiem, jaunām vielām un materiāliem, nepatentētai tehnoloģijai, uzņēmējdarbības risinājumiem) jābūt uzticami pārvedamai, jo atšķirīgi tirgus dalībnieki to var izmantot dažādi atšķirīgos ģeogrāfiskajos reģionos, tādējādi radot ienākumus ideju radītājiem un ļaujot veikt efektīvu resursu sadali. Sadrumstalots tiesiskais regulējums arī vājina stimulus sākt jaunu ar inovāciju saistītu pārrobežu darbību, kas būtu atkarīga no informācijas izmantošanas, kas aizsargāta kā komercnoslēpums, piemēram, uzņēmējdarbības veikšana atšķirīgās dalībvalstīs, lai ražotu vai pārdotu preces/pakalpojumus, kuri balstās uz komercnoslēpumiem, piegādājot preces/pakalpojumus uzņēmumam citās dalībvalstīs vai nododot ražošanu ārvalstī citam uzņēmumam kādā dalībvalstī. Minētajās situācijās, ja komercnoslēpums ir nelikumīgi piesavināts citā valstī, kurā aizsardzības līmenis ir zemāks, pārkāpuma preces var tikt

izplatītas visā tirgū. Līdz ar to esošie valsts noteikumi padara pārrobežu tīkla pētniecību un izstrādi un inovāciju mazāk saistošu un sarežģītāku. Tie arī rada lielāku uzņēmējdarbības risku dalībvalstīs, kurās ir zemāks aizsardzības līmenis, kas savukārt negatīvi ietekmē visu ES ekonomiku, jo, no vienas puses, samazinās stimuli veikt pārrobežu tirdzniecību, un no otras puses, pārkāpuma preces, kuru izcelsme ir attiecīgās dalībvalstīs (vai caur kurām tās ir ievestas), var tikt izplatītas visā iekšējā tirgū. Priekšlikumam būtu jāsekmē pārrobežu pētniecības un attīstības sadarbība: skaidra, stabila un vienmērīga komercnoslēpumu aizsardzība pret piesavināšanos veicina dalīšanos ar konfidenciālu uzņēmējdarbības informāciju un zinātību un tās nodošanu pārrobežu mērogā, samazinot paredzamo risku un darījumu izmaksas, kas saistītas ar dažādu tiesību aktu ievērošanu. Tam arī būtu jāuzlabo stimuli veikt pārrobežu tirdzniecību, pateicoties tam, ka samazinās negodīga konkurence, ko rada negodprātīgi tirgus dalībnieki pārrobežu tirgus telpā.

Attiecībā uz subsidiaritāti ietekmes novērtējumā konstatētās problēmas rada esošā tiesiskā regulējuma dažādība un nekonsekvence, kas nenodrošina līdzvērtīgus konkurences apstākļus ES uzņēmumiem, radot negatīvas sekas to konkurētspējai un ES konkurētspējai kopumā. Tiesiskās aizsardzības pasākumu lielāka konsekvence visās dalībvalstīs ir svarīga šo problēmu risināšanai. Tomēr šādu konsekvenci nevar panākt ar darbību vienīgi dalībvalstu līmenī: pieredze šajā jomā liecina, ka, pat ja dalībvalstis ir zināmā mērā koordinētas, piemēram, ar *TRIPS* līguma starpniecību, nav panākts valsts tiesību aktu būtisks saskaņošanas līmenis. Līdz ar to ierosinātās darbības nepieciešamā darbības joma un ietekme ir ES mērogā.

4. 4. IETEKME UZ BUDŽETU

Šis priekšlikums neietekmē Eiropas Savienības budžetu. Visas ierosinātās darbības, kas jāveic Komisijai, šajā priekšlikumā ir konsekvantas un saderīgas ar jauno daudzgadu finanšu shēmu 2014.-2020. gadam.

5. PRIEKŠLIKUMA SKAIDROJUMS

5.1. Vispārīgi noteikumi

I nodaļā ir definēts priekšmets (1. pants): direktīvu piemēro komercnoslēpumu nelikumīgai iegūšanai, izpaušanai un izmantošanai un pasākumiem, procedūrām un aizsardzības līdzekļiem, kas būtu jādara pieejami civiltiesiskās aizsardzības nolūkos.

Tāpat I nodaļas 2. pantā ir definēti galvenie jēdzieni. Definīcija “komercnoslēpums” ietver trīs elementus: i) informācijai ir jābūt konfidenciālai, ii) tai ir jāpiemīt komerciālai vērtībai, jo tā ir konfidenciāla, iii) komercnoslēpuma turētājam būtu jāveic saprātīgi centieni, lai to saglabātu konfidenciālu. Šī definīcija ir saskaņā ar *TRIPS* līgumā ietverto definīciju “neizpausta informācija”.

Definīcija “komercnoslēpuma turētājs” arī saskaņā ar *TRIPS* līgumu ietver likumības jēdzienu attiecībā uz komercnoslēpuma kontroli kā būtisku elementu. Līdz ar to tā nodrošina, ka ne tikai komercnoslēpuma sākotnējais turētājs, bet arī licences saņēmēji var aizsargāt komercnoslēpumu.

Definīcija “pārkāpuma prece” ietver proporcionalitātes novērtējumu. Preces, kuras ir projektētas, ražotas vai pārdotas nelikumīgā veidā, zināmā mērā gūst labumu no komercnoslēpuma, un tās uzskata par pārkāpuma precēm. Apsverot jebkādu pasākumu īstenošanu, kas tieši ietekmē preces, kuras pārkāpējs ir ražojis vai laidis apgrozībā, būtu jāveic pārbaude.

II nodaļā ir norādīti apstākļi, kādos komercnoslēpuma iegūšana, izmantošana un izpaušana ir nelikumīga (3. pants), tādējādi dodot tiesības komercnoslēpuma turētājam sākt direktīvā paredzēto pasākumu un aizsardzības līdzekļu piemērošanu. Galvenais elements, kas minētās darbības padara nelikumīgas, ir fakts, ka komercnoslēpuma turētājs nav devis savu atļauju. 3. pants arī nosaka, ka par nelikumīgu uzskata arī tādu komercnoslēpuma izmantošanu, ko veic trešā persona, kas nav tieši iesaistīta sākotnējā nelikumīgā iegūšanā, izmantošanā vai izpaušanā, ja šāda trešā persona bija informēta, varēja būt informēta vai tika informēta par sākotnējo nelikumīgo darbību. 4. pantā skaidri precizēts, ka neatkarīgs atklājums vai reversā inženierija ir likumīgs informācijas iegūšanas līdzeklis.

5.2. Pasākumi, procedūras un aizsardzības līdzekļi

III nodaļā ir noteikti pasākumi, procedūras un aizsardzības līdzekļi, kas būtu jādara pieejami komercnoslēpuma turētājam, ja trešā puse ir attiecīgo komercnoslēpumu nelikumīgi ieguvusi, izmantojusi vai izpaudusi.

1. iedaļā ir izklāstīti vispārīgie principi, kas ir piemērojami civiltiesiskās tiesībaizsardzības instrumentiem, lai novērstu un apspiestu komercnoslēpuma piesavināšanos, jo īpaši efektivitāte, taisnīgums un proporcionalitāte (5. pants), kā arī aizsardzības līdzekļi, lai novērstu ļaunprātīgu tiesvedību (6. pants). 7. pantā ir noteikts ierobežojumu periods. 8. pantā pieprasīts, lai dalībvalstis nodrošinātu tiesu iestādes ar mehānismiem nolūkā saglabāt komercnoslēpumu konfidencialitāti, kas izpausti tiesvedības nolūkos. Iespējamajiem pasākumiem jāietver daļēji vai pilnīgi ierobežojoša piekļuve dokumentiem, kurus ir iesniegušas puses vai trešās puses; piekļuves ierobežojums tiesas sēdēm un sēžu protokoliem; rīkojumu nodošana pusēm vai trešām pusēm sagatavot tādu dokumentu nekonfidencialas versijas, kas ietver komercnoslēpumus, un arī sagatavot tiesu nolēmumu nekonfidencialas versijas. Šie pasākumi būtu jāpiemēro proporcionālā veidā, lai netiktu apdraudētas pušu tiesības uz taisnīgu lietas izskatīšanu. Tiesvedības laikā ir jāpiemēro konfidencialitātes pasākumi, bet tie jāpiemēro arī pēc tiesvedības, ja ir saņemti pieprasījumi dokumentu publiskai piekļuvei, tik ilgi, cik attiecīgā informācija ir komercnoslēpums.

2. iedaļā ir norādīti provizoriskie un piesardzības pasākumi: iepriekšēji priekšraksti vai pārkāpuma preču konfiskācija (9. pants). Tas arī nosaka aizsardzības pasākumus, lai nodrošinātu šo provizorisko un piesardzības pasākumu vienlīdzību un samērību (10. pants).

3. iedaļā ir paredzēti pasākumi, kurus var norīkot nolēmumā par attiecīgās lietas būtību. 11. pantā ir nodrošināts komercnoslēpuma izmantošanas vai izpaušanas aizliegums, aizliegums ražot, piedāvāt, laist apgrozībā vai izmantot pārkāpuma preces (vai ievest vai uzglabāt pārkāpuma preces šādiem nolūkiem) un korektīvi pasākumi. Ar korektīvajiem pasākumiem var, cita starpā, pieprasīt pārkāpējam visu informāciju, kas ir tā rīcībā attiecībā uz nelikumīgi iegādātu, izmantotu vai izpaustu komercnoslēpumu, iznīcināt vai nodot sākotnējam komercnoslēpuma glabātājam. 12. pants nosaka aizsardzības pasākumus, lai nodrošinātu 11. pantā minēto pasākumu taisnīgumu un samērību.

13. pantā ir paredzēta zaudējumu atlīdzība par pārkāpumu, kas nodarīts komercnoslēpuma turētājam tā komercnoslēpuma nelikumīgas iegādes, izmantošanas vai izpaušanas rezultātā, kurā ir aicināts ņemt vērā visus attiecīgos faktorus, tostarp atbildētāja negodīgi gūto peļņu. Ir arī darīta pieejama iespēja aprēķināt zaudējumu atlīdzību, pamatojoties uz hipotētisku autoratlīdzību, saskaņā ar to, kas ir paredzēts intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpumu gadījumā.

14. pants piešķir pilnvaras kompetentajām tiesu iestādēm pieņemt publicitātes pasākumus pēc prasītāja lūguma, tostarp publicēt lēmumu pēc attiecīgās lietas būtības –, ja komercnoslēpums nav izpausts, un pēc tam, kad ir apsvērts, vai attiecīgais pasākums ir proporcionāls.

Direktīva nesatur noteikumus par tiesu nolēmumu pārrobežu izpildi, jo šajā jautājumā piemēro vispārīgos ES noteikumus, ļaujot ar tiesas spriedumu visās dalībvalstīs aizliegt ievest ES pārkāpuma preces.

5.3. Sankcijas, ziņošana un nobeiguma noteikumi

Lai nodrošinātu direktīvas efektīvu piemērošanu un sasniegtu noteiktos mērķus, IV nodaļā ir paredzēts piemērot sankcijas, ja nav izpildīti III nodaļā noteiktie pasākumi, un ir ietverti noteikumi par uzraudzību un ziņošanu.

Komisija uzskata, ka saskaņā ar kopīgajām deklarācijām par paskaidrojošiem dokumentiem², nav pietiekamu argumentu, lai oficiāli pieprasītu dokumentus no dalībvalstīm nolūkā paskaidrot saikni starp direktīvas saturu un valsts transponēšanas instrumentu attiecīgajām daļām. Raugoties no tehniskā viedokļa, direktīva nav īpaši sarežģīta, ietver tikai ierobežotu skaitu juridisko saistību, kuras nepieciešams transponēt valsts tiesību aktos, un tajā apskatīts konkrēts jautājums, kas jau ir reglamentēts valsts līmenī, attiecībā uz intelektuālā īpašuma tiesību jomu. Līdz ar to nav sagaidāms, ka transponēšana valsts līmenī būs sarežģīta, un tam būtu jāatvieglo šādas transponēšanas uzraudzība.

² OV C 369, 17.12.2011., 14.-15. lpp.

Priekšlikums

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA**par neizpaužamas zinātnības un uzņēmējdarbības informācijas (komercnoslēpumu) aizsardzību pret nelikumīgu iegūšanu, izmantošanu un izpaušanu**

(Dokuments attiecas uz EEZ)

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,
 ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 114. pantu,
 ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,
 pēc leģislatīvā akta projekta nosūtīšanas valstu parlamentiem,
 ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu³,
 pēc apspriešanās ar Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītāju⁴,
 saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru,
 tā kā:

- (1) Uzņēmumi un nekomerciāli pētniecības institūti investē zinātnības un informācijas iegūšanā, izstrādē un piemērošanā, kas ir zināšanu ekonomikas valūta. Šis ieguldījums intelektuālā kapitāla radīšanā un piemērošanā nosaka to konkurētspēju tirgū un līdz ar to arī peļņu, kas ir pamatā esošā motivācija uzņēmējdarbības pētniecībai un izstrādei. Uzņēmumi var izmantot dažādus līdzekļus, lai iegūtu īpašumtiesības uz savu novatorisko darbību rezultātiem, ja atvērtība neļauj pilnībā izmantot pētniecības un inovācijas ieguldījumus. Viens no līdzekļiem izmantot tādas oficiālas intelektuālā īpašuma tiesības kā patenti, dizainparaugi vai autortiesības. Cits līdzeklis ir aizsargāt piekļuvi un izmantot zināšanas, kas ir vērtīgas konkrētai vienībai un nav plaši zināmas. Šāda zinātnība un uzņēmējdarbības informācija, kas nav pieejama un ko paredzēts turēt slepenībā, tiek saukta par komercnoslēpumu. Uzņēmumi, neatkarīgi no to lieluma, vērtē komercnoslēpumus tikpat augstu kā patentus un citus intelektuālā īpašuma tiesību veidus, un izmanto konfidencialitāti kā uzņēmējdarbības un pētniecības inovācijas pārvaldības instrumentu, aptverot plašu informācijas klāstu, kas nav tikai tehnoloģiskās zināšanas, bet arī komerciāli dati, piemēram, informācija par klientiem un piegādātājiem, uzņēmējdarbības plāni vai tirgus pētniecība un stratēģijas. Aizsargājot tik plašu zinātnības un komerciālas informācijas klāstu kā papildu vai alternatīvu elementu intelektuālā īpašuma tiesībām, komercnoslēpumi ļauj ideju radītājam gūt peļņu no saviem izgudrojumiem un inovācijām, un līdz ar to tie ir īpaši svarīgi pētniecībai un izstrādei un inovāciju rezultātiem.
- (2) Atklāta inovācija ir svarīgs elements jaunu zināšanu radīšanai un veido pamatu jaunu un novatorisku uzņēmējdarbības modeļu izveidei, kas balstās uz kopīgi radītu zināšanu izmantošanu. Komercnoslēpumiem ir svarīga nozīme, lai aizsargātu zināšanu apmaiņu

³ OV C....., lpp.

⁴ OV C....., lpp.

starp uzņēmumiem iekšējā tirgū un pāri tā robežām saistībā ar pētniecību, izstrādi un inovāciju. Uz sadarbības principiem balstīta pētniecība, tostarp pārrobežu sadarbība, ir jo īpaši svarīga, lai palielinātu uzņēmējdarbības pētniecības un attīstības līmeni iekšējā tirgū. Atklāta inovācija ir katalizators jaunām idejām, lai tās varētu atrast savu vietu tirgū, apmierinot patērētāju vajadzības un risinot sabiedrības problēmas. Iekšējā tirgū, kur ir samazināti šķēršļi šāda pārrobežu sadarbībai un kur sadarbība nav traucēta, intelektuālajai jaunradei un inovācijai būtu jārosina ieguldījums inovatīvos procesos, pakalpojumos un produktos. Šāda vide, kas rosina intelektuālo jaunradi un inovāciju, ir arī svarīga nodarbinātības izaugsmei un Savienības ekonomikas konkurētspējas uzlabošanai. Komerccnoslēpumi ir viens no intelektuālās jaunrades un novatoriskās zinātnes aizsardzības veidiem, ko izmanto uzņēmumi izmanto visvairāk, tomēr vienlaikus esošais Savienības tiesiskais regulējums tos vismazāk aizsargā pret nelikumīgu iegūšanu, izmantošanu vai izpaušanu, ko veic trešās puses.

- (3) Novatoriski uzņēmumi ir aizvien vairāk saskaras ar negodīgām praksēm, piemēram, zādībām, neatļautai kopēšanai, ekonomiskajai spiegošanai, konfidencialitātes prasību pārkāpumiem, kuru mērķis ir piesavināties komerccnoslēpumus neatkarīgi no tā, vai tas notiek Savienības teritorijā vai ārpus tās. Jaunākās tendences, piemēram, globalizācija, plašāka ārpalpojumu izmantošana, garākas piegādes ķēdes, plašāka informācijas un sakaru tehnoloģijas izmantošana, veicina risku, ka šādas prakses izmanto aizvien biežāk. Komerccnoslēpuma nelikumīga iegūšana, izmantošana vai izpaušana apdraud likumīgā komerccnoslēpuma turētāja spējas iegūt pirmā tirgus dalībnieka peļņu, izmantojot savus novatorisko centienu rezultātus. Bez efektīviem un salīdzināmiem tiesiskajiem līdzekļiem komerccnoslēpumu aizsargāšanai visā Savienībā ir apdraudēti stimuli iesaistīties novatoriskā pārrobežu darbībā iekšējā tirgū un komerccnoslēpumi nespēj īstenot savu potenciālu kā ekonomikas izaugsmes un darbavietu izveides virzītājspēks. Tādēļ inovācija un radošums netiek stimulēti un ieguldījumi samazinās, ietekmējot iekšējā tirgus vienmērīgu darbību un apdraudot tā izaugsmi vairojošo potenciālu.
- (4) Attiecībā uz šīs problēmas risinājumu Pasaules Tirdzniecības organizācijas ietvaros starptautisko centienu rezultātā tika noslēgts Līgums par intelektuālā īpašuma tiesību komercaspektiem (*TRIPS* līgums). Tajā cita starpā ir ietverti noteikumi par komerccnoslēpumu aizsardzību pret to nelikumīgu iegūšanu, izmantošanu vai izpaušanu, ko veic trešās puses, kas ir kopīgi starptautiski standarti. Šis līgums, ko Padome apstiprināja ar Lēmumu 94/800/EK⁵, ir saistošs visām dalībvalstīm, kā arī pašai Savienībai.
- (5) Ņemot vērā *TRIPS* līgumu, dalībvalstu tiesību aktos ir būtiskas atšķirības attiecībā uz komerccnoslēpumu aizsardzību pret to nelikumīgu iegūšanu, izmantošanu vai izpaušanu, ko veic citas personas. Līdz ar to, piemēram, ne visas dalībvalstis ir pieņēmušas komerccnoslēpumu un/vai komerccnoslēpuma nelikumīgas iegūšanas, izmantošanas vai izpaušanas definīcijas valsts līmenī, tādēļ aizsardzības tvērums nav uzreiz pieejams un ir katrā dalībvalstī atšķirīgs. Turklāt, nav konsekvences attiecībā uz civiltiesiskajiem aizsardzības līdzekļiem komerccnoslēpumu nelikumīgas iegūšanas, izmantošanas vai izpaušanas gadījumā, jo ne visās dalībvalstīs ir iespējams panākt rīkojumu pieņemšanu par pretlikumīgas darbības pārtraukšanu attiecībā uz trešām personām, kas nav komerccnoslēpuma likumīga turētāja konkurenti. tšķirības pastāv arī dalībvalstīs attiecībā uz attieksmi pret trešām personām, kas ir godprātīgi ieguvušas

⁵ Padomes 1994. gada 22. decembra lēmums par tādu nolīgumu noslēgšanu Eiropas Kopienas vārdā, attiecībā uz tās kompetencē esošiem jautājumiem, par kuriem vienošanās panākta daudzpusējo sarunu Urugvajā kārtā (1986.-1994.), (OV L 336, 23.12.1994., 1. lpp.).

komercnoslēpumu, bet pēc tam izmantošanas laikā ir uzzinājušas, ka komercnoslēpums ir iegūts no personas, kas iepriekš to ieguvusi nelikumīgi.

- (6) Valstu noteikumi arī atšķiras attiecībā uz to, vai likumīgi komercnoslēpuma glabātāji var prasīt iznīcināt preces, kuras ražojušas trešās personas, kas nelikumīgi izmanto komercnoslēpumus, vai atdot vai iznīcināt jebkurus dokumentus, datnes vai materiālus, kas ietver vai īsteno nelikumīgi iegādātu vai izmantotu komercnoslēpumu. Tāpat piemērojamos valsts noteikumos par zaudējumu atlīdzības aprēķināšanu ne vienmēr ņemta vērā komercnoslēpumu nemateriālā daba, kas apgrūtina iespēju pierādīt faktisko zaudēto peļņu vai pārkāpēja negodīgā ceļā gūto labumu, ja attiecībā uz konkrēto informāciju nevar noteikt tirgus vērtību. Tikai dažas dalībvalstis ļauj piemērot abstraktus noteikumus par zaudējumu atlīdzības aprēķināšanu, kuru pamatā ir samērīga autoratlīdzība vai maksa, kas būtu bijusi jāsamaksā, ja pastāvētu atļauja izmantot konkrēto komercnoslēpumu. Turklāt daudzu dalībvalstu noteikumi negarantē komercnoslēpuma konfidencialitātes ievērošanu, ja komercnoslēpuma turētājs iesniedz prasību par komercnoslēpuma iespējamu nelikumīgu iegūšanu, izmantošanu vai izpaušanu, ko veikusi trešā persona, tādējādi samazinot esošo pasākumu un aizsardzības līdzekļu pievilcību un pavājinot piedāvāto aizsardzību.
- (7) Atšķirības komercnoslēpumu tiesiskajā aizsardzībā, ko nodrošina dalībvalstis, nozīmē, ka komercnoslēpumiem nav vienlīdzīgs aizsardzības līmenis visā Savienībā, kas tādēļ rada iekšējā tirgus sadrumstalotību šajā jomā un pavājina noteikumu kopējo atturošo ietekmi. Iekšējais tirgus tiek ietekmēts tiktāl, ciktāl atšķirības vājina uzņēmumu stimulus veikt ar inovāciju saistītu pārrobežu saimniecisko darbību, tostarp pētniecības un ražošanas sadarbību ar partneriem, ārpakalpojumus vai ieguldījumus citās dalībvalstīs, kas būtu atkarīgi no informācijas izmantošanas, kura aizsargāta kā komercnoslēpumi. Pārrobežu pētniecības un izstrādes tīkli, kā arī ar inovāciju saistītas darbības, tostarp attiecīga ražošana un turpmāka pārrobežu tirdzniecība, kļūst mazāk pievilcīga un sarežģītāka Savienībā, kas rada arī ar inovāciju saistītas nepilnības Savienības mērogā. Turklāt dalībvalstīs, kurās ir salīdzinoši zemāks aizsardzības līmenis, rodas lielāks uzņēmējdarbības risks, jo komercnoslēpumus var vieglāk nozagt vai citādi nelikumīgi iegūt. Tas rada neefektīvu kapitāla sadalījumu izaugsmi veicinošai inovācijai iekšējā tirgū, jo, lai kompensētu nepietiekamo tiesisko aizsardzību dažās dalībvalstīs, aizsardzības pasākumiem ir nepieciešami lielāki izdevumi. Tas arī veicina negodīgu konkurentu darbību, kas pēc komercnoslēpumu nelikumīgas iegūšanas varētu izplatīt attiecīgās preces visā iekšējā tirgū. Atšķirības tiesiskajā regulējumā arī veicina preču ievešanu no trešām valstīm Savienībā caur piekļuves vietām, kurās ir vājāka aizsardzība, ja šādu preču dizains, ražošana vai pārdošana ir balstīta uz zagtu vai citādi nelikumīgi iegūtu komercnoslēpumu. Kopumā šādas atšķirības rada šķērslī iekšējā tirgus pareizai darbībai.
- (8) Ir lietderīgi paredzēt noteikumus Savienības mērogā, lai tuvinātu valstu regulējumu nolūkā nodrošināt pietiekamu un konsekvētu tiesiskās aizsardzības līmeni visā iekšējā tirgū attiecībā uz komercnoslēpuma nelikumīgu iegūšanu, izmantošanu vai izpaušanu. Šajā nolūkā ir svarīgi izveidot komercnoslēpuma vienādu definīciju, neierobežojot priekšmetu, kas jāaizsargā pret piesavināšanos. Līdz ar to šai definīcijai ir jābūt tādai, kas aptver uzņēmējdarbības informāciju, tehnoloģisko informāciju un zinātnību, ja ir likumīga interese to glabāt slepenībā un pastāv tiesiskā paļāvība, ka šāda konfidencialitāte tiks ievērota. Pēc būtības šādai definīcijai būtu jāizslēdz nesvarīga informācija un tai nebūtu jāattiecas uz zināšanām un prasmēm, ko ieguvuši darba ņēmēji ikdienas nodarbinātības laikā un kas ir zināmas vai pieejamas personām vidē, kas parasti strādā ar attiecīgo informācijas veidu.

- (9) Ir arī svarīgi noteikt apstākļus, kādos tiesiskā aizsardzība ir pamatota. Šā iemesla dēļ ir nepieciešams definēt rīcību un praksi, ko uzskata par komercnoslēpuma nelikumīgu iegūšanu, izmantošanu vai izpaušanu. Līdz ar to par komercnoslēpuma nelikumīgu izpaušanu nebūtu jāuzskata Savienības iestāžu un institūciju vai valsts publisko iestāžu veiktu ar uzņēmējdarbību saistītas informācijas izpaušanu, kas ir to rīcībā saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 1049/2001⁶ saistībām vai citiem noteikumiem par piekļuvi dokumentiem.
- (10) Inovācijas interesēs un nolūkā veicināt konkurenci šīs direktīvas noteikumiem nebūtu jārada nekādas ekskluzīvas tiesības uz zinātību vai informāciju, kas aizsargāta kā komercnoslēpums. Līdz ar to vienas un tās pašas zinātības un informācijas neatkarīga atklāšana ir iespējama, un komercnoslēpuma turētāja konkurenti arī var veikt jebkura likumīgi iegādāta produkta reverso inženieriju.
- (11) Saskaņā ar proporcionalitātes principu pasākumi un aizsardzības līdzekļi, kas paredzēti komercnoslēpumu aizsardzībai, būtu jāpielāgo, lai tie atbilstu mērķim par pētniecības un inovācijas iekšējā tirgus vienmērīgu darbību, neapdraudot citus sabiedrības interesēs esošus mērķus un principus. Šajā ziņā pasākumi un aizsardzības līdzekļi nodrošina, ka kompetentās tiesu iestādes ņem vērā komercnoslēpuma vērtību, tādas rīcības, kuras rezultātā notikusi komercnoslēpuma nelikumīga iegāde, izmantošana vai izpaušana, smaguma pakāpi, kā arī šādas rīcības ietekmi. Būtu arī jānodrošina, ka kompetentajām tiesu iestādēm ir rīcības brīvība izsvērt tiesvedībā iesaistīto pušu intereses, kā arī trešo pušu intereses, tostarp attiecīgā gadījumā, patērētāju intereses.
- (12) Iekšējā tirgus vienmērīga darbība tiktu apdraudēta, ja nodrošinātie pasākumi un aizsardzības līdzekļi tiktu izmantoti, lai īstenotu nelikumīgus nodomus, kas nav saderīgi ar šīs direktīvas mērķiem. Tādēļ ir svarīgi nodrošināt, lai tiesu iestādēm būtu pilnvaras noteikt sankcijas par ļaunprātīgu prasītāju uzvedību, kas rīkojas negodprātīgi un iesniedz acīmredzami nepamatotus pieteikumus. Ir arī svarīgi, lai nodrošinātie pasākumi un aizsardzības līdzekļi neierobežotu vārda un informācijas brīvību (kas ietver plašsaziņas līdzekļu brīvību un plurālismu, kā atspoguļots Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 11. pantā) vai ziņošanu par nelikumīgām darbībām. Līdz ar to komercnoslēpuma aizsardzība nebūtu jāattiecina uz gadījumiem, kuros komercnoslēpuma izpaušana kalpo sabiedrības interesēm tiktāl, ciktāl ir atklāta attiecīga nepareiza vai ļaunprātīga rīcība.
- (13) Tiesiskās noteiktības interesēs un ņemot vērā to, ka likumīgajiem komercnoslēpuma turētājiem ir jā rūpējas par savu vērtīgo komercnoslēpumu konfidencialitātes ievērošanu un to izmantošanas uzraudzību, šķiet lietderīgi noteikt, ka prasību komercnoslēpuma aizsardzībai ir iespējams celt tikai ierobežotā laikposmā pēc dienas, kurā komercnoslēpuma turētāji uzzināja vai tiem vajadzēja uzzināt par sava komercnoslēpuma nelikumīgu iegūšanu, izmantošanu vai izpaušanu, ko veikusi trešā puse.
- (14) Iespēja zaudēt komercnoslēpuma konfidencialitāti tiesvedības laikā bieži kavē likumīgos komercnoslēpumu turētājus uzsākt tiesvedību, lai aizsargātu savus komercnoslēpumus, tādējādi apdraudot pastāvošo pasākumu un aizsardzības līdzekļu efektivitāti. Šā iemesla dēļ, ievērojot attiecīgos aizsardzības pasākumus, kas nodrošina tiesības un taisnīgu tiesu, ir nepieciešams noteikt īpašas prasības, kuru mērķis ir aizsargāt komercnoslēpuma, kas ir strīda priekšmets, konfidencialitāti tā aizsardzības nolūkā sāktās tiesvedības gaitā. Tam būtu jāietver iespēja ierobežot piekļuvi

⁶ Eiropas Parlamenta un Padomes 2001. gada 30. maija Regula (EK) Nr. 1049/2001 par publisku piekļuvi Eiropas Parlamenta, Padomes un Komisijas dokumentiem (OV L 145, 31.5.2001., 43. lpp.).

pierādījumiem vai sēdēm, vai publicēt tikai tiesu nolēmumu nekonfidencialus elementus. Šādai aizsardzībai būtu jābūt spēkā pēc tam, kad tiesas process ir beidzies, tik ilgi, kamēr informācija, kas ir komercnoslēpums, nav pieejama atklātībai.

- (15) Ja trešā persona nelikumīgi iegūst komercnoslēpumu, tam varētu būt postošas sekas uz tā likumīgo turētāju, jo tiklīdz komercnoslēpums tiktu publiski atklāts, attiecīgajam turētājam nebūtu iespējams atgriezties situācijā, kas bija pirms komercnoslēpuma zaudēšanas. Tādēļ ir svarīgi nodrošināt ātrus un pieejamus pagaidu pasākumus, lai nekavējoties izbeigtu komercnoslēpuma nelikumīgu iegūšanu, izmantošanu vai izpaušanu. Šādam atbrīvojumam ir jābūt pieejamam bez nepieciešamības gaidīt lēmumu par attiecīgās lietas būtību, pienācīgi ievērojot tiesības uz aizstāvību un proporcionalitātes principu, ņemot vērā attiecīgās lietas būtību. Var arī pieprasīt pietiekama līmeņa garantijas, lai segtu izmaksas un kaitējumu, kas radīts atbildētājam nepamatotas prasības dēļ, īpaši, ja jebkāda kavēšanās radītu neatgriezenisku kaitējumu komercnoslēpuma likumīgajam turētājam.
- (16) Tā paša iemesla dēļ ir arī svarīgi nodrošināt pasākumus, lai novērstu komercnoslēpuma turpmāku nelikumīgu izmantošanu vai izpaušanu. Lai aizlieguma pasākumi būtu efektīvi, to ilgumam, ja apstākļi pieprasa laika ierobežojumus, būtu jābūt pietiekamam, lai novērstu jebkuru komerciālo priekšrocību, ko trešā puse būtu varējusi iegūt no komercnoslēpuma nelikumīgas iegūšanas, izmantošanas vai izpaušanas. Jebkurā gadījumā neviens šāda veida pasākums nebūtu jāizpilda, ja informācija, uz ko sākotnēji attiecās komercnoslēpums, ir vispārpieejama tādu iemeslu dēļ, kurus nevar saistīt ar atbildētāju.
- (17) Komercnoslēpumu var nelikumīgi izmantot, lai projektētu, ražotu vai pārdotu preces vai to daļas, kuras var tikt izplatītas iekšējā tirgū, tādējādi ietekmējot komercnoslēpuma turētāja komerciālās intereses un iekšējā tirgus darbību. Šādos gadījumos un ja attiecīgajam komercnoslēpumam ir būtiska ietekme uz radušās preces kvalitāti, vērtību vai cenu, vai uz cenas samazināšanu, tās ražošanas vai tirdzniecības procesa veicināšanu vai paātrināšanu, ir svarīgi pilnvarot tiesu iestādes norīkot pienācīgus pasākumus, lai nodrošinātu, ka šādas preces netiek laistas apgrozībā vai tiek izņemtas no tirgus. Ņemot vērā tirdzniecības globālo raksturu, ir arī nepieciešams, lai šādi pasākumi ietvertu aizliegumu šādas preces ievest Savienībā vai tās glabāt nolūkā tās piedāvāt tirgū vai laist apgrozībā. Ņemot vērā proporcionalitātes principu, korektīvajiem pasākumiem nevajadzētu obligāti ietvert preču iznīcināšanu, ja ir pieejami citi reāli izpildāmi risinājumi, piemēram, novēršot preces iezīmes, kas pārkāpj komercnoslēpumu vai atbrīvojoties no precēm ārpus tirgus, piemēram, ziedojot tās labdarības organizācijām.
- (18) Persona, iespējams, sākotnēji ir godprātīgi ieguvusi komercnoslēpumu, bet tikai vēlākā posmā, tostarp pēc sākotnējā komercnoslēpuma turētāja paziņojuma, ir uzzinājusi, ka tās zināšanas par attiecīgo komercnoslēpumu ir radušās no avotiem, kas komercnoslēpumu ir izmantojuši vai izpaužuši nelikumīgā veidā. Lai novērstu to, ka šādi apstākļi, nodrošinātie korektīvie pasākumi vai rīkojumi varētu radīt neproporcionālu kaitējumu minētajai personai, dalībvalstīm būtu jānosaka iespēja attiecīgos gadījumos cietušajai pusei nodrošināt naudas kompensāciju kā alternatīvu pasākumu, ja šāda kompensācija nepārsniedz autoratlīdzības vai maksu apjomu, kas būtu jāmaksā, ja attiecīgā persona būtu ieguvusi atļauju izmantot attiecīgo komercnoslēpumu uz laikposmu, kurā komercnoslēpuma izmantošanu varēja novērst sākotnējais komercnoslēpuma turētājs. Tomēr, ja komercnoslēpuma nelikumīga izmantošana veidotu tiesību akta pārkāpumu, kas nav paredzēts šajā direktīvā, vai, iespējams, kaitētu patērētājiem, šāda nelikumīga izmantošana būtu jāaizliedz.

- (19) Lai novērstu to, ka tāda persona, kura apzināti vai kurai varētu būt pamatoti iemesli rīkoties apzināti, nelikumīgi iegūst, izmanto vai izpauž komercnoslēpumu, gūst labumu no šādas rīcības, un lai nodrošinātu, ka cietušais komercnoslēpuma turētājs pēc iespējas lielākā mērā ir situācijā, kurā tas būtu bijis, ja šāda rīcība nebūtu veikta, ir nepieciešams nodrošināt pienācīgu kompensāciju par nelikumīgas rīcības rezultātā nodarīto kaitējumu. Nosakot cietušajam komercnoslēpuma turētājam atlīdzināmos zaudējumus, būtu jāņem vērā visi attiecīgie faktori, piemēram, komercnoslēpuma turētājam radušos ienākumu zudums vai pārkāpēja negodīgi gūtā peļņa, un, vajadzības gadījumā, jebkāds komercnoslēpuma turētājam nodarīts morāls kaitējums. Piemēram, ja, ņemot vērā komercnoslēpuma nemateriālo raksturu, būtu sarežģīti noteikt faktisko nodarīto kaitējumu, alternatīvi zaudējumu atlīdzības apjomu var aprēķināt atbilstoši tādiem elementiem kā autoratlīdzība vai maksas, kuras būtu bijis jāmaksā, ja pārkāpējs būtu pieprasījis atļauju izmantot attiecīgo komercnoslēpumu. Mērķis nav ieviest zaudējumu atlīdzību ar sodošu raksturu, bet gan nodrošināt kompensāciju, kas balstās uz objektīviem kritērijiem, vienlaikus ņemot vērā komercnoslēpuma turētājam radušos izdevumus, piemēram, identifikācijas un pētniecības izmaksas.
- (20) Ir lietderīgi publicēt lēmumus, tostarp attiecīgā gadījumā izmantojot vērienīgu reklāmu komercnoslēpumu nelikumīgas iegūšanas, izmantošanas vai izpaušanas gadījumos, lai tie darbotos kā papildu preventīvs pasākums attiecībā uz turpmākiem pārkāpumiem un veicinātu visas sabiedrības informētību, ja šāda publicēšana nerada komercnoslēpuma izpaušanu, kā arī tai nav nesamērīgas ietekmes uz fizisko personu privātumu un reputāciju.
- (21) Komercnoslēpumu turētājiem pieejamo pasākumu un aizsardzības līdzekļu efektivitāte varētu būt apdraudēta, ja netiek izpildīti attiecīgie nolēmumi, kurus pieņēmušas kompetentās tiesu iestādes. Šā iemesla dēļ ir nepieciešams nodrošināt, ka šīm iestādēm ir attiecīgas pilnvaras noteikt sankcijas.
- (22) Lai veicinātu pasākumu, kas paredzēti komercnoslēpumu aizsardzībai, vienveidīgu piemērošanu, ir lietderīgi nodrošināt sadarbības un informācijas apmaiņas sistēmas starp dalībvalstīm, no vienas puses, un starp dalībvalstīm un Komisiju, no otras puses, īpaši izveidojot dalībvalstu norīkotu korespondentu tīklu. Turklāt nolūkā pārskatīt, vai šie pasākumi izpilda plānoto mērķi, Komisijai, kurai attiecīgā gadījumā palīdz Eiropas Intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpumu novērošanas centrs, būtu jāpārbauda šīs direktīvas piemērošana un valsts mērogā veikto pasākumu efektivitāte.
- (23) Šī direktīva ievēro pamattiesības un principus, kuri atzīti jo īpaši Eiropas Savienības Pamattiesību hartā, īpaši tiesības uz privāto un ģimenes dzīvi, tiesības uz personas datu aizsardzību, vārda un informācijas brīvību, brīvību izvēlēties profesiju un tiesības strādāt, brīvību veikt uzņēmējdarbību, tiesības uz īpašumu, tiesības uz labu pārvaldību, piekļuvi lietas materiāliem un uzņēmējdarbības noslēpuma glabāšanu, tiesības uz efektīvu tiesisko aizsardzību un taisnīgu tiesu, un tiesības uz aizstāvību.
- (24) Ir svarīgi, lai tiktu ievērotas jebkuras personas tiesības uz privātumu un personas datu aizsardzību, kura ir iesaistīta ar komercnoslēpuma nelikumīgas iegūšanu, izmantošanas vai izpaušanas saistītā tiesvedībā un kuras personas dati tiek apstrādāti. Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 95/46/EK⁷ reglamentē personas datu apstrādi, ko veic dalībvalstīs saistībā ar šo direktīvu un dalībvalstu kompetento iestāžu uzraudzībā, īpaši dalībvalstu norīkoto publisko neatkarīgo iestāžu uzraudzībā.

⁷

Eiropas Parlamenta un Padomes 1995. gada 24. oktobra Direktīva 95/46/EK par personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti (OV L 281, 23.11.1995., 31. lpp.).

- (25) Tā kā šīs direktīvas mērķi, proti, panākt vienmērīgu iekšējā tirgus darbību, ieviešot pietiekamu un salīdzināmu tiesiskās aizsardzības līmeni visā iekšējā tirgū saistībā ar komercnoslēpuma nelikumīgu iegūšanu, izmantošanu vai izpaušanu, nevar pietiekami sasniegt dalībvalstīs un līdz ar to tā apjoma un ietekmes dēļ to var labāk sasniegt Savienības līmenī, Savienība var pieņemt pasākumus saskaņā ar subsidiaritātes principu, kā izklāstīts Līguma par Eiropas Savienību 5. pantā. Saskaņā ar minētajā pantā noteikto proporcionalitātes principu šajā direktīvā paredzēti vienīgi tie pasākumi, kas ir vajadzīgi minētā mērķa sasniegšanai.
- (26) Šīs direktīvas mērķis nav nedz iedibināt saskaņotus noteikumus tiesiskās sadarbības jomā, jurisdikcijā, nedz atzīt un izpildīt lēmumus civillietās un komercietās, nedz arī regulēt piemērojamo tiesību aktu jautājumus. Citiem Savienības instrumentiem, kas kopumā regulē šādus jautājumus, principā būtu jāpaliek vienlīdz piemērojamiem jomā, uz kuru attiecas šī direktīva.
- (27) Šai direktīvai nebūtu jāietekmē konkurences tiesību noteikumi, īpaši Līguma par Eiropas Savienības darbību 101. un 102. pants. Šajā direktīvā noteiktie pasākumi nebūtu jāizmanto, lai nepamatoti ierobežotu konkurenci veidā, kas ir pretrunā minētajam Līgumam.
- (28) Pasākumiem, kas pieņemti, lai aizsargātu komercnoslēpumus pret to nelikumīgu iegūšanu, izmantošanu un izpaušanu, nebūtu jāietekmē jebkādu citu attiecīgo tiesību aktu piemērošanu citās jomās, tostarp intelektuālā īpašuma tiesību, privātuma, dokumentu pieejamības un līgumtiesību jomā. Tomēr ja Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2004/48/EK⁸ darbības joma un šīs direktīvas darbības joma pārklājas, šai direktīvai dod priekšroku kā *lex specialis*,

IR PIENĒMUŠI ŠO DIREKTĪVU.

I nodaļa

Priekšmets un darbības joma

1. pants

Priekšmets

Šī direktīva paredz noteikumus par aizsardzību pret komercnoslēpumu nelikumīgu iegūšanu izpaušanu un izmantošanu.

2. pants

Definīcijas

Šajā direktīvā piemēro šādas definīcijas:

1) “komercnoslēpums” ir informācija, kas atbilst visām turpmāk minētajām prasībām:

- a) slepena tajā nozīmē, ka tā nav (kā veselums vai precīzs tās komponentu izvietojums un salikums) vispārzināma vai pieejama gatavā veidā tādu aprindu personām, kuras normāli parasti izmanto minēto informācijas veidu,
- b) ar komerciālu vērtību, tādēļ, ka tā ir slepena,

⁸ Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 29. aprīļa Direktīva 2004/48/EK par intelektuālā īpašuma tiesību piemērošanu, (OV L 157, 30.4.2004., 45. lpp.).

- c) attiecīgos apstākļos ir bijusi pakļauta saprātīgiem slepenības uzturēšanas pasākumiem, ko veic persona, kura likumīgi kontrolē informāciju.
- 2) “komercnoslēpuma turētājs” ir jebkura fiziska vai juridiska persona, kam ir likumīga kontrole pār komercnoslēpumu;
- 3) “pārkāpējs” ir jebkura fiziska vai juridiska persona, kas ir nelikumīgi ieguvusi, izmantojusi vai izpaudusi komercnoslēpumu;
- 4) “pārkāpuma preces” ir preces, kuru dizains, kvalitāte, ražošanas process vai pārdošana lielā mērā gūst labumu no nelikumīgi iegūta, izmantota vai izpausta komercnoslēpuma.

II nodaļa

Komercnoslēpumu nelikumīga iegūšana, izmantošana un izpaušana

3. pants

Komercnoslēpumu nelikumīga iegūšana, izmantošana un izpaušana

1. Dalībvalstis nodrošina, ka komercnoslēpuma turētājiem ir tiesības piemērot šajā direktīvā paredzētos pasākumus, procedūras un aizsardzības līdzekļus, lai iegūtu tiesisko aizsardzību pret komercnoslēpuma nelikumīgu iegūšanu, izmantošanu vai izpaušanu vai to novērstu.
2. Komercnoslēpuma iegūšana bez komercnoslēpuma turētāja atļaujas ir uzskatāma par nelikumīgu, ja ar nodomu vai rupjas nolaidības dēļ tas ir noticis šādu iemeslu rezultātā:
 - a) neatļauta piekļuve tādiem dokumentiem, objektiem, materiāliem, vielām vai elektroniskajām datnēm vai to kopēšana, kas ir komercnoslēpuma turētāja likumīgā kontrolē, kuri ietver komercnoslēpumu vai no kuriem to var izsecināt,
 - b) zādzība,
 - c) korupcija,
 - d) krāpšana,
 - e) pārkāpums vai pamudinājums pārkāpt konfidencialitātes līgumu vai jebkuru citu pienākumu ievērot konfidencialitāti,
 - f) jebkāda cita rīcība, kas noteiktos apstākļos ir uzskatāma par komercpraksi pretrunā esošu.
3. Komercnoslēpuma izmantošanu vai izpaušanu uzskata par nelikumīgu, ja bez komercnoslēpuma turētāja atļaujas to ar nodomu vai rupjas nolaidības dēļ ir veikusi persona, par kuru konstatēts, ka tā atbilst kādam no šādiem nosacījumiem:
 - a) tā ir nelikumīgi ieguvusi komercnoslēpumu,
 - b) tā ir pārkāpusi konfidencialitātes līgumu vai jebkuru citu pienākumu glabāt komercnoslēpumu slepenībā,
 - c) tā ir pārkāpusi līgumisku pienākumu vai jebkuru citu pienākumu ierobežot komercnoslēpuma izmantošanu.
4. Komercnoslēpuma izmantošanu vai izpaušanu arī uzskata par nelikumīgu, ja persona šādas izmantošanas vai izpaušanas laikā zināja vai, attiecīgos apstākļos tai vajadzēja

zināt, ka komercnoslēpums tika iegūts no citas personas, kas komercnoslēpumu izmantoja vai izpaua nelikumīgi 3. punkta nozīmē.

5. Pārkāpuma preču apzināta un tīša ražošana, piedāvāšana vai laišana apgrozībā, vai pārkāpuma preču ievešana, izvešana vai glabāšana tiek uzskatīta par komercnoslēpuma nelikumīgu izmantošanu.

4. pants

Komercnoslēpumu nelikumīga iegūšana, izmantošana un izpaušana

1. Komercnoslēpumu iegūšanu uzskata par likumīgu, ja tie ir iegūti kādā no šādiem veidiem:
 - a) neatkarīgs atklājums vai izgudrojums,
 - b) tāda produkta vai objekta, kas ir darīts pieejams sabiedrībai vai kas ir informācijas ieguvēja likumīgā turējumā, aplūkošana, pētniecība, sadale pa sastāvdaļām vai pārbaude,
 - c) darba ņēmēju pārstāvju tiesību uz informāciju un konsultāciju izmantošana saskaņā ar Savienības un valsts tiesību aktiem un/vai praksi,
 - d) jebkāda cita prakse, kas noteiktos apstākļos atbilst godīgai komercprakse.
2. Dalībvalstis nodrošina, ka netiek piešķirtas tiesības piemērot šajā direktīvā paredzētos pasākumus, procedūras un aizsardzības līdzekļus, ja komercnoslēpuma iespējamā iegūšana, izmantošana vai izpaušana tika veikta kādā no šādiem gadījumiem:
 - a) likumīgi izmantojot tiesības uz vārda un informācijas brīvību,
 - b) nolūkā atklāt pieteikuma iesniedzēja pārkāpumu, nepareizu rīcību vai nelikumīgu darbību, ja komercnoslēpuma iespējamā iegūšana, izmantošana vai izpaušana bija nepieciešama šādai atklāšanai un attiecīgais atbildētājs rīkojās sabiedrības interesēs,
 - c) komercnoslēpumu izpaua darbinieki saviem pārstāvjiem, likumīgi pildot savas pārstāvniecības funkcijas,
 - d) nolūkā izpildīt ārpuslīgumiskas saistības,
 - e) nolūkā aizsargāt likumīgas intereses.

III nodaļa

Pasākumi, procedūras un aizsardzības līdzekļi

1. IEDAĻA

VISPĀRĪGI NOTEIKUMI

5. pants

Vispārīgas saistības

1. Dalībvalstis nodrošina pasākumus, procedūras un aizsardzības līdzekļus, kas nepieciešami, lai nodrošinātu civiltiesisko aizsardzību pret komercnoslēpumu nelikumīgu iegūšanu, izmantošanu un izpaušanu.

2. Minētie pasākumi, procedūras un tiesiskās aizsardzības līdzekļi:
 - a) ir taisnīgi un atbilstīgi,
 - b) nav nevajadzīgi sarežģīti vai dārgi, vai neietver nesamērīgus termiņus vai nepamatotus kavējumus,
 - c) ir efektīvi un atturoši .

6. pants

Proporcionalitāte un tiesvedības ļaunprātīga izmantošana

1. Dalībvalstis nodrošina, ka saskaņā ar šo direktīvu paredzētos pasākumus, procedūras un aizsardzības līdzekļus kompetentās tiesu iestādes piemēro tādā veidā, kas ir:
 - a) proporcionāls,
 - b) novērš šķēršļu veidošanos likumīgai tirdzniecībai iekšējā tirgū,
 - c) nodrošina aizsardzības pasākumus pret to ļaunprātīgu izmantošanu.
2. Dalībvalstis nodrošina, ka gadījumā, ja kompetentās tiesu iestādes nosaka, ka prasība par komercnoslēpuma nelikumīgu iegūšanu, izpaušanu vai izmantošanu, ir acīmredzami nepamatota un ir konstatēts, ka pieteikuma iesniedzējs ir negodprātīgi uzsācis tiesvedību nolūkā netaisnīgi kavēt vai ierobežot atbildētāja piekļuvi tirgum vai citādi iebiedēt vai psiholoģiski aizskart atbildētāju, šādas kompetentās tiesu iestādes ir pilnvarotas veikt šādus pasākumus:
 - a) piemērot sankcijas pieteikuma iesniedzējam,
 - b) likt izplatīt informāciju par nolēmumu, kas pieņemts saskaņā ar 14. pantu.Pirmajā daļā minētie pasākumi neskar atbildētāja iespēju pieprasīt zaudējumu atlīdzību, ja to ļauj Savienības vai valsts tiesību akti.

7. pants

Noilguma periods

Dalībvalstis nodrošina, ka prasības šajā direktīvā paredzēto pasākumu, procedūru un aizsardzības līdzekļu piemērošanai var celt vismaz viena gada laikā, bet ne vēlāk kā divus gadus pēc dienas, kurā pieteikuma iesniedzējs uzzināja vai tam bija iemesls uzzināt par pēdējo faktu, kas lika attiecīgi rīkoties.

8. pants

Komercnoslēpumu konfidencialitātes ievērošana tiesas procesa gaitā

1. Dalībvalstis nodrošina, ka pusēm, to juridiskajiem pārstāvjiem, tiesas amatpersonām, lieciniekiem, ekspertiem un jebkurai citai personai, kas piedalās tiesas procesā, kas saistīts ar komercnoslēpuma nelikumīgu iegūšanu, izmantošanu vai izpaušanu, vai kam ir pieeja dokumentiem, kuri veido daļu no šāda tiesas procesa, neļauj izmantot vai izpaust nevienu komercnoslēpumu vai iespējamo komercnoslēpumu, ko tie ir uzzinājuši šādas piedalīšanās vai pieejas rezultātā.
- Pirmajā daļā minētās saistības zaudē spēku jebkādos šādos gadījumos:
- a) ja tiesas procesa gaitā tiek konstatēts, ka iespējamais komercnoslēpums neatbilst 2. panta 1. punktā noteiktajām prasībām;

- b) ja laika gaitā attiecīgā informācija kļūst vispārīgi zināma vai viegli pieejama personām aprindās, kurās parasti rīkojas ar šāda veida informāciju.
2. Dalībvalstis arī nodrošina, ka kompetentās tiesu iestādes, pēc puses pienācīgi pamatota pieteikuma saņemšanas, var veikt konkrētus pasākumus, lai ievērotu jebkura komercnoslēpuma vai iespējamā komercnoslēpuma konfidencialitāti, kas izmantots vai minēts tiesas procesa gaitā attiecībā uz komercnoslēpuma nelikumīgu iegūšanu, izmantošanu vai izpaušanu.
- Pirmajā daļā minētie pasākumi ietver vismaz iespēju:
- a) daļēji vai pilnībā ierobežot piekļuvi jebkurai komercnoslēpumu saturošam dokumentam, ko iesniegušas puses vai trešās personas;
- b) ierobežot piekļuvi tiesas sēdēm, ja komercnoslēpumu var izpaust, un to attiecīgajiem ierakstiem vai protokoliem. Ārkārtas gadījumos un saskaņā ar pienācīgu pamatojumu kompetentās tiesu iestādes var ierobežot pušu piekļuvi minētajām tiesas sēdēm un norīkot tās veikt vienīgi pušu juridisko pārstāvju un pilnvarotu ekspertu klātbūtnē, ievērojot 1. punktā minētās konfidencialitātes pienākumus;
- c) darīt pieejamu jebkura tiesas nolēmuma nekonfidencialu redakciju, kurā komercnoslēpumu saturošie elementi ir svītroti.
- Ja nolūkā aizsargāt komercnoslēpumu vai iespējamo komercnoslēpumu un saskaņā ar šī punkta a) apakšpunkta otro daļu kompetentā tiesu iestāde nolemj, ka pierādījumu, kas atrodas puses likumīgā kontrolē, nedrīkst izpaust otrai pusei, un ja šāds pierādījums ir būtisks tiesvedības rezultātam, tiesu iestāde var tomēr pilnvarot minētās informācijas atklāšanu otras puses juridiskajiem pārstāvjiem un, vajadzības gadījumā, pilnvarotajiem ekspertiem, kam jāievēro 1. punkta minētās konfidencialitātes pienākumi.
3. Izlemjot par 2. punktā minētā pieteikuma apmierināšanu vai noraidīšanu un novērtējot tā proporcionalitāti, kompetentās tiesu iestādes ņem vērā pušu un, vajadzības gadījumā, trešo pušu likumīgās intereses, un jebkādu iespējamo kaitējumu katrai pusei, un attiecīgā gadījumā trešajām pusēm, ko rada šāda pieteikuma apmierināšana vai noraidīšana.
4. Ikvienu personas datu apstrādi saskaņā ar 1., 2. un 3. punktu veic atbilstīgi Direktīvai 95/46/EK.

2. IEDAĻA

PAGaidu UN PIESARDZĪBAS PASĀKUMI

9. pants

Pagaidu un piesardzības pasākumi

1. Dalībvalstis nodrošina, ka kompetentās tiesu iestādes pēc komercnoslēpuma turētāja lūguma var uzdot veikt kādu no šādiem pagaidu un piesardzības pasākumiem pret iespējamo pārkāpēju:
- a) pārtraukt vai, attiecīgā gadījumā, aizliegt izmantot vai izpaust komercnoslēpumu uz pagaidu laiku;
- b) aizliegt ražot, piedāvāt, laist apgrozībā vai izmantot pārkāpuma preces vai ievest, izvest vai glabāt pārkāpuma preces šādos nolūkos;

- c) konfiscēt vai piegādāt aizdomās turamās pārkāpuma preces, tostarp ievestās preces, lai novērstu to ievešanu vai apgrozību tirgū.
2. Dalībvalstis nodrošina, ka tiesu iestādes var atļaut turpināt komercnoslēpuma iespējamu nelikumīgu iegūšanu, izmantošanu vai izpaušanu, ja ir iesniegtas garantijas nolūkā nodrošināt kompensāciju komercnoslēpuma turētājam.

10. pants

Piemērošanas nosacījumi un aizsardzības pasākumi

1. Dalībvalstis nodrošina, ka kompetentajām tiesu iestādēm attiecībā uz 9. pantā minētajiem pasākumiem ir pilnvaras pieprasīt pieteikuma iesniedzējam sniegt pierādījumu, ko var pamatoti uzskatīt par pieejamu, lai apliecinātu, ka komercnoslēpums pastāv, ka pieteikuma iesniedzējs ir likumīgs komercnoslēpuma turētājs un ka komercnoslēpums ir iegūts nelikumīgi, ka komercnoslēpums tiek nelikumīgi izmantots vai izpausts, vai ka komercnoslēpuma nelikumīga iegūšana, izmantošana vai izpaušana ir nenovēršama.
2. Dalībvalstis nodrošina, ka, lemjot par pieteikuma apmierināšanu vai noraidīšanu un novērtējot tā proporcionalitāti, kompetentajām tiesu iestādēm ir pienākums ņemt vērā komercnoslēpuma vērtību, pasākumus, kas veikti, lai komercnoslēpumu aizsargātu, atbildētāja rīcību komercnoslēpuma iegūšanā, izpaušanā vai izmantošanā, komercnoslēpuma nelikumīgas izpaušanas vai izmantošanas ietekmi, pušu likumīgās intereses un ietekmi, ko pusēm varētu radīt pasākumu apstiprināšana vai noraidīšana, trešo personu likumīgās intereses, sabiedrības intereses un pamattiesību, tostarp vārda un informācijas brīvības, aizsardzību.
3. Dalībvalstis nodrošina, ka 9. pantā minētie pagaidu pasākumi tiek atcelti vai citādi pārstāj darboties pēc atbildētāja lūguma, ja:
 - a) pieteikuma iesniedzējs neceļ prasību tiesā, kā rezultātā kompetentā tiesu iestāde pieņem lēmumu par lietas būtību samērīgā laikposmā, ko nosaka tiesu iestāde, kas uzdod veikt pasākumus, ja dalībvalsts tiesību akti to ļauj, vai, ja šāds laikposms netiek noteikts – termiņā, kas nepārsniedz 20 darbadienas vai 31 kalendāro dienu, atkarībā no tā, kas ir ilgāk;
 - b) tajā pašā laikā attiecīgā informācija vairs neatbilst 2. panta 1. punkta prasībām tādu iemeslu dēļ, kurus nevar saistīt ar atbildētāju.
4. Dalībvalstis nodrošina, ka kompetentās tiesu iestādes var veikt 9. pantā minētos pagaidu pasākumus, ja pieteikuma iesniedzējs ir iesniedzis pietiekamu nodrošinājumu vai līdzvērtīgu garantiju, kas paredzēts, lai nodrošinātu kompensāciju par jebkuru nodarīto kaitējumu atbildētājam un, attiecīgā gadījumā, jebkurai citai personai, kuru ietekmējuši pasākumi.
5. Ja pagaidu pasākumus atceļ, pamatojoties uz 3. punkta a) apakšpunktu, ja tie zaudē spēku pieteikuma iesniedzēja darbības vai bezdarbības dēļ vai ja pēc tam tiek konstatēts, ka nav notikusi komercnoslēpuma nelikumīga iegūšana, izpaušana vai izmantošana vai nav bijis šādas rīcības riska, kompetentajām tiesu iestādēm ir pilnvaras uzdot pieteikuma iesniedzējam, pēc atbildētāja vai trešās puses, kam nodarīts kaitējums, lūguma, nodrošināt atbildētājam vai minētajai trešajai pusei pienācīgu kompensāciju par jebkuru kaitējumu, ko radījuši minētie pasākumi.

3. IEDAĻA

PASĀKUMI, KAS IZRIET NO LĒMUMA PAR LIETAS BŪTĪBU

11. pants

Rīkojumi un korektīvi pasākumi

1. Dalībvalstis nodrošina, ka, ja tiesas nolēmums ir pieņemts saistībā ar komercnoslēpuma nelikumīgu iegādi, izmantošanu vai izpaušanu, kompetentās tiesu iestādes pēc pieteikuma iesniedzēja lūguma var uzdot pārkāpējam veikt šādas darbības:
 - a) pārtraukt vai, attiecīgā gadījumā, aizliegt izmantot vai izpaust komercnoslēpumu;
 - b) aizliegt ražot, piedāvāt, laist apgrozībā vai izmantot pārkāpuma preces vai ievest, izvest vai glabāt pārkāpuma preces šādos nolūkos;
 - c) pieņemt atbilstīgus korektīvus pasākumus attiecībā uz pārkāpuma precēm.
2. Šā panta 1. punkta c) apakšpunktā minētie korektīvie pasākumi ietver:
 - a) paziņojumu par pārkāpumu;
 - b) pārkāpuma preču atsaukšana no tirgus;
 - c) pārkāpuma preču pārkāpuma rakstura novēršanu;
 - d) pārkāpuma preču iznīcināšanu vai, attiecīgā gadījumā, to izņemšanu no tirgus, ja šāda darbība neapdraud konkrētā komercnoslēpuma aizsardzību;
 - e) pilnīgu vai daļēju tādu dokumentu, objektu, materiālu, vielu vai elektronisko datņu iznīcināšanu, kas satur vai īsteno komercnoslēpumu, vai, attiecīgā gadījumā, visu dokumentu, objektu, materiālu, vielu vai elektronisko datņu vai to daļas nogādāšanu komercnoslēpuma turētājam.
3. Dalībvalstis nodrošina, ka, uzdodot izņemt pārkāpuma preces no tirgus, tiesu iestādes pēc komercnoslēpuma turētāja lūguma var norīkot, lai preces tiktu nogādātas turētājam vai labdarības organizācijām, ievērojot noteikumus, ko nosaka tiesu iestādes nolūkā nodrošināt, ka attiecīgās preces atkārtoti nenonāk tirgū.

Tiesu iestādes dod rīkojumu šos pasākumus veikt uz pārkāpēja rēķina, ja vien nav īpašu iemeslu to nedarīt. Minētie pasākumi neskar zaudējumu atlīdzību, kas pienākas komercnoslēpuma turētājam komercnoslēpuma nelikumīgas iegādes, izmantošanas vai izpaušanas rezultātā.

12. pants

Piemērošanas nosacījumi, aizsardzības pasākumi un alternatīvi pasākumi

1. Dalībvalstis nodrošina, ka, izskatot pieprasījumu pieņemt 11. pantā paredzētos rīkojumus un korektīvus pasākumus un novērtējot to proporcionalitāti, kompetentās tiesu iestādes ņem vērā komercnoslēpuma vērtību, pasākumus, kas veikti, lai komercnoslēpumu aizsargātu, pārkāpēja rīcību komercnoslēpuma iegūšanā, izpaušanā vai izmantošanā, komercnoslēpuma nelikumīgas izpaušanas vai izmantošanas ietekmi, pušu likumīgās intereses un ietekmi, ko pusēm varētu radīt pasākumu piešķiršana vai noraidīšana, trešo pušu likumīgās intereses, sabiedrības intereses un pamattiesību, tostarp vārda un informācijas brīvības, aizsardzību.

Ja kompetentās iestādes ierobežo 11. panta 1. punkta a) apakšpunktā minētā pasākuma ilgumu, tas ir pietiekams, lai novērstu jebkuru komerciālu vai ekonomisku

priekšrocību, ko pārkāpējs būtu varējis iegūt komercnoslēpuma nelikumīgas iegūšanas, izpaušanas vai izmantošanas rezultātā.

2. Dalībvalstis nodrošina, ka pēc atbildētāja lūguma 11. panta 1. punkta a) apakšpunktā minētie pasākumi tiek atcelti vai zaudē spēku, ja tajā pašā laikā attiecīgā informācija vairs neatbilst 2. panta 1. punktā minētajiem nosacījumiem tādu iemeslu dēļ, kurus nevar saistīt ar atbildētāju.
3. Dalībvalstis nodrošina, ka pēc tādas personas lūguma, uz ko attiecas 11. pantā paredzētie pasākumi, kompetentā tiesu iestāde var norīkot maksāt naudas kompensāciju cietušajai pusei tā vietā, lai piemērotu minētos pasākumus, ja ir izpildīti visi turpmāk minētie nosacījumi:
 - a) attiecīgā persona sākotnēji ieguva zināšanas par komercnoslēpumu godprātīgā veidā un atbilst 3. panta 4. punktā minētajiem nosacījumiem;
 - b) attiecīgo pasākumu izpilde radītu minētajai personai nesamērīgu kaitējumu;
 - c) šķiet pieņemami cietušajai pusei noteikt naudas kompensāciju.

Ja 11. panta 1. punkta a) apakšpunktā minētās kārtības vietā tiek norīkots izmaksāt naudas kompensāciju, šāda naudas kompensācija nepārsniedz autoratlīdzības vai maksu summu, kas būtu bijis jāmaksā, ja attiecīgā persona būtu lūgusi atļauju izmantot konkrēto komercnoslēpumu uz laikposmu, kurā komercnoslēpuma izmantošana būtu bijusi aizliegta.

13. pants *Zaudējumu atlīdzība*

1. Dalībvalstis nodrošina, ka kompetentās tiesu iestādes, ņemot vērā cietušās puses pieteikumu, pārkāpējam, kas zināja vai kam būtu bijis jāzina, ka tas iesaistās komercnoslēpuma nelikumīga iegūšanā, izpaušanā vai izmantošanā, uzdod maksāt zaudējumu atlīdzību komercnoslēpuma turētājam atbilstīgi faktiskajam kaitējuma apjomam.
2. Nosakot zaudējumu atlīdzību, kompetentās tiesu iestādes ņem vērā visus attiecīgos faktorus, piemēram, negatīvas ekonomiskas sekas, tostarp zaudēto peļņu, kas radusies cietušajai pusei, jebkuru negodīgu peļņu, ko guvis pārkāpējs, un, attiecīgos gadījumos, elementus, kas nav ekonomiski faktori, piemēram, morālais kaitējums, ko komercnoslēpuma turētājam radījusi komercnoslēpuma nelikumīga iegūšana, izmantošana vai izpaušana.

Tomēr kompetentās tiesu iestādes attiecīgos gadījumos var arī noteikt zaudējumu atlīdzību kā fiksētu summu, pamatojoties uz vismaz tādiem elementiem kā autoratlīdzība vai maksu summa, kas būtu jāmaksā, ja pārkāpējs būtu lūdzis atļauju izmantot attiecīgo komercnoslēpumu.

14. pants *Tiesas nolēmumu publicēšana*

1. Dalībvalstis nodrošina, ka tiesas procesā, kas sākts saistībā ar komercnoslēpuma nelikumīgu iegūšanu, izmantošanu vai izpaušanu, kompetentās tiesu iestādes pēc pieteikuma iesniedzēja lūguma un uz pārkāpēja rēķina var uzdot veikt attiecīgus pasākumus, lai izplatītu informāciju par nolēmumu, tostarp to pilnībā vai daļēji publicēt.

2. Visi šā panta 1. punktā minētie pasākumi ievēro komercnoslēpumu konfidencialitāti, kā noteikts 8. pantā.
3. Nolemjot, vai norīkot publicitātes pasākumu un novērtējot tā proporcionalitāti, kompetentās tiesu iestādes ņem vērā iespējamo kaitējumu, ko šāds pasākums var radīt pārkāpēja privātam un reputācijai, ja pārkāpējs ir fiziska persona, kā arī komercnoslēpuma vērtību, pārkāpēja rīcību komercnoslēpuma iegādē, izpaušanā vai izmantošanā, komercnoslēpuma nelikumīgas izpaušanas vai izmantošanas ietekmi un iespējamību, ka pārkāpējs turpmāk nelikumīgi izmantos vai izpaušīs komercnoslēpumu.

IV nodaļa

Sankcijas, ziņošana un nobeiguma noteikumi

15. pants

Sankcijas par šajā direktīvā noteikto saistību neizpildi

Dalībvalstis nodrošina, ka kompetentās tiesu iestādes var noteikt sankcijas pusēm, to juridiskajiem pārstāvjiem un jebkurai citai personai, kas neizpilda vai atsakās izpildīt jebkuru pasākumu, kas pieņemts saskaņā ar 8., 9. un 11. pantu.

Paredzētās sankcijas ietver iespēju noteikt regulārus soda maksājumus, ja nav izpildīts pasākums, kas pieņemts saskaņā ar 9. un 11. pantu.

Paredzētās sankcijas ir efektīvas, samērīgas un preventīvas.

16. pants

Informācijas apmaiņa un korespondenti

Lai veicinātu sadarbību, tostarp informācijas apmaiņu starp dalībvalstīm un starp dalībvalstīm un Komisiju, katra dalībvalsts norīko vienu vai vairākus valsts korespondentus visiem jautājumiem, kas attiecas uz šajā direktīvā paredzēto pasākumu īstenošanu. Tā paziņo datus par valsts korespondentu(-iem) pārējām dalībvalstīm un Komisijai.

17. pants

Ziņojumi

1. Līdz 20XX. gada XX XX [trīs gadi pēc transponēšanas perioda beigām] Eiropas Savienības Preču zīmju un dizainparaugu aģentūra saistībā ar Eiropas Intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpumu novērošanas centra darbībām sagatavo sākotnējo ziņojumu par tiesvedības tendencēm attiecībā uz komercnoslēpumu nelikumīgu iegūšanu, izmantošanu vai izpaušanu saskaņā ar šīs direktīvas piemērošanu.
2. Līdz 20XX. gada XX XX [četri gadi pēc transponēšanas perioda beigām] Komisija izstrādā starpposma ziņojumu par šīs direktīvas piemērošanu un to iesniedz Eiropas Parlamentam un Padomei. Šajā ziņojumā pienācīgi ņem vērā ziņojumu, ko sagatavojis Eiropas Intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpumu novērošanas centrs.
3. Līdz 20XX. gada XX XX [astoņi gadi pēc transponēšanas perioda beigām] Komisija veic novērtējumu par šīs direktīvas ietekmi un iesniedz ziņojumu Eiropas Parlamentam un Padomei.

18. pants
Transponēšana

1. Dalībvalstis ievieš normatīvos un administratīvos aktus, kas ir nepieciešami, lai vēlākais līdz 20XX. gada XX XX [24 mēneši pēc šīs direktīvas pieņemšanas dienas] izpildītu šīs direktīvas prasības. Tās nekavējoties paziņo Komisijai minēto aktu tekstus.

Kad dalībvalstis pieņem minētos noteikumus, tajos ietver atsauci uz šo direktīvu vai šādu atsauci pievieno to oficiālajai publikācijai. Dalībvalstis nosaka, kā izdarāma šāda atsauce.
2. Dalībvalstis paziņo Komisijai tiesību aktu galveno noteikumu tekstu, ko tās pieņem jomā, uz ko attiecas šī direktīva.

19. pants
Stāšanās spēkā

Šī direktīva stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

20. pants
Adresāti

Šī direktīva ir adresēta dalībvalstīm.

Briselē,

*Eiropas Parlamenta vārdā –
priekšsēdētājs*

*Padomes vārdā –
priekšsēdētājs*